

Et ødelæggende dogme

En besynderlig galskab har grebet arbejderklassen i de lande, hvor den kapitalistiske civilisation hersker. En galskab som i sit kølvand trækker den individuelle og sociale elendighed, der i de sidste to hundrede år har været ved at pine livet af den triste menneskehed. Nemlig: Kærligheden til arbejde, en dødsmerket lidenskab for arbejde drevet til sådanne yderligheder, at den svækker menneskets livskraft og nedbryder dets afkom. I stedet for at søge at kurere denne sindsforvildelse har præster, økonomer og moralister gjort arbejdet til noget helligt. I deres blindhed og snæversyn har disse mennesker villet gøre sig klogere end deres egen Gud; svage og foragtelige har de ladet det, deres Gud har forbandet, komme til ære og værdighed. Jeg, som hverken foregiver at være kristen, økonom eller moralist, appellerer til disse menneskers og til deres Guds dømmekraft og beder dem sammenligne deres religiøse, økonomiske eller fritænkeriske moralforskrifter med de hæslige konsekvenser af arbejdet i det kapitalistiske samfund.

I et kapitalistisk samfund er arbejdet årsagen til al intellektuel degeneration, al fysisk misdannelse. Sammenlign en gang fuldblodshestene i Rothschilds stalde betjent af et helt slæng af tobenede tjenere med de tunge krikker som bearbejder jorden, trækker møgvognen og bringer høsten i lade på Normandiets gårde. Betragt den ædle Indfødte, som missionærer i handel eller handelsrejsende i trosartikler endnu ikke har korruperet med kristendom, syfilis og arbejdets dogme og betragt derefter vore egne udpinte maskinslaver.¹

¹ Europæiske forskere bliver ofte slået af den legemlige skønhed og stolte holdning, som karakteriserer primitive folkeslag, der endnu ikke - for at tale som digterne - er blevet smittet af »civilisationens forgiftede ånde.« Om de oprindelige beboere på Stillehavsoerne skrev Lord George Campbell: »Intet folk i verden gør ved første øjeblik så stort indtryk. Deres glatte, let kobberfarvede hud, deres gyldne, lokkede hår, deres skønne, harmoniske skikkelser, kort sagt: hele deres personlighed udgør en ny og strålende type *genus homo*. Fysisk ser de ud til at tilhøre en os højerestående race.« Det gamle Roms civiliserede, Cæsar og Tacitus, betragtede germanernes kommunistiske stammer som trængte ind i det romerske imperium med lignende beundring. Ligesom Tacitus havde gjort, stillede *Sahian*, »Biskoppernes lærer«, i det 5. århundrede barbarerne op som ideal for de civiliserede og kristne: »Vi er utugtige midt blandt barbarer, der er mere kyske end vi. Ikke nok med det: Barbarerne tager ligefrem anstød af vor utugt,« skrev han og tilføjede: »Goterne tålte ingen libertinere i deres stamme. Kun romerne har - takket være deres navns og nationalitets privilegium - ret til at være urene. (Homoseksualitet var den gang stærkt på mode blandt de kristne) - De undertrykte går til barbarerne for at søge menneskelighed og beskyttelse.« (*De gubernatione Dei*)

Den gamle civilisation og den opadstræbende kristendom korruperede imidlertid den gamle verdens barbarer, nøjagtig som den alderdomssvækkede kristendom og den moderne kapitalistiske civilisation i dag korruperer den nye verdens Indfødte.

Den katolske forfatter, F. Le Play, hvis iagttagelsesevner må anerkendes, selvom man forkaster hans sociologiske konklusioner - gennemsyrede som disse er, af filantropisk og kristelig spidsborgerlighed, - skriver i sin bog, *Les ouvriers européens* (1885): »Basjkirernes tilbøjelighed til dovenskab, nomadelivets lediggang og den tilbøjelighed til eftertænksomhed som denne fremkalder hos de bedst begavede individer, har haft en forfinelse af manerer, en skærpelse af intelligensen og dømmekraften til følge, som man sjældent finder mage til i en højere civilisation på det samme sociale niveau... Der er intet de har mere imod end markarbejde; de foretrækker alt andet frem for denne form for arbejde.« (Basjkirerne er et halvnomadefolk i Ural) Agerbrugsdyrkning kan faktisk betragtes som den tidligste form for slave-arbejde i menneskehedens historie. Selv ifølge den bibelske tradition var den første forbryder, Kain, agerbrugsdyrker!

Et ødelæggende dogme

Hvis man i vort civiliserede Europa endnu ønsker at genfinde noget spor af menneskets oprindelige skønhed, må man søge i de lande, hvor økonomiske fordomme endnu ikke har udryddet hadet til arbejdet. Spanien, som desværre nu også er ved at degenerere, kan endnu rose sig af at eje færre fabrikker end vi har fængsler og kaserner. Kunstneren fryder sig ved synet af den dristige andalusier, der er brun som en kastanje og rank, smidig som en stålklunge, og hjertet slår hurtigere ved at høre tiggeren, majestætisk draperet i sin lasede *capa* tiltale en hertug af Ossuna med »*amigo*« (ven). For spanieren som endnu ikke har mistet sine primitive instinkter, er arbejdet den værste form for slaveri.² Heller ikke grækerne i deres storhedstid havde andet end foragt tilovers for arbejdet; kun slaver havde lov til at arbejde: det frie menneske kendte kun til legemsøvelser eller åndelig leg. Det var Aristoteles', Phidias' og Aristophanes' tid; en tid, hvor en håndfuld tapre mænd knuste de asiatiske horder ved Marathon, som Alexander snart efter erobrede. Oldtidens filosoffer lærte at man skulle foragte arbejdet som en nedværdigelse af det frie menneske; digterne lovsang dovenskaben som en gudernes gave:

»O Meliboeus, en gud har skænket os denne lediggang,« synger Vergil.³ Kristus lovpriste dovenskaben i sin bjergprædiken:

»Betragt liljerne på marken, hvorledes de vokse; de arbejde ikke og spinde ikke; men jeg siger jer, at end ikke Salomon i al sin herlighed var klædt som en af dem.«⁴

Jehova, den barske, skæggede Gud, gav dog sine tilbedere det mest ophøjede eksempel på ideel dovenskab; efter seks dages arbejde lagde han sig til hvile for tid og evighed.

Hvilke folkeslag er det derimod, som fornemmer arbejdet som en fysisk nødvendighed? Auvergne-folket;⁵ skotterne, som er de britiske øers Auvergne-folk; prøjserne, disse Tysklands Auvergne-folk; kineserne, Asiens Auvergne-folk. Hvilke klasser i vort samfund er det som elsker arbejdet for arbejdets egen skyld? De små jordbesiddere, krumbøjede over deres lille jordstykke, småborgerne, forgabede i deres små butikker. Ligesom mulvarpen i sine underjordiske gange bevæger de sig uden nogensinde at rette sig op og i al magelighed betragte naturen.

Også proletariatet - denne store klasse, som omfatter alle producenterne i de civiliserede nationer, den klasse som når den befri sig selv vil befri menneskeheden for trællearbejde og gøre det menneskelige dyr til et frit væsen, - dette proletariat har på trods af sine instinkter og i foragt for sit historiske kald ladet sig forføre af arbejdets dogme. Hård og frygtelig er straffen. Al social og individuel elendighed stammer fra denne lidenskab for arbejdet.

² Et spansk ordsprog siger: *Descanzar es salud* (at hvile sig er sundt).

³ Vergil: *Bucolica* (se appendix).

⁴ Matthæus-evangeliet, kap. VI.

⁵ Ligesom man i Danmark har bestemte forestillinger om molboer, betragter man i Frankrig traditionelt Auvergne-folket som særlig nøjsomt og arbejdsomt. (o.a.)